מז: שור שנגח את הפרה פרק חמישי בבא קמא

אימא סיפא אם הבנים ברשות כו'. תימה לר"י אמאי לא דייק ממתא הכנא דקתני שלא ברשות ושכרתן בהמתו של בעל הבית פטור ברשות מייב דבסתמא קביל עליה נטירותא כרבנן וקשה להחזקה בהן בעל הקדירות מייב כרבי ועל הכנא בפני עצמה היה יכול להקשות רישא וסיפא לרבנן ומצינתא רבי וי"ל דמרישא אין יכול לדקדק דשפיר מתוקמא כרבי ושלא ברשות דנקט משום דבעי למתני ואם החזקה בהם בעל הקדירות מייב אבל לא אבי לימיר דכולה רבנן ושלא ברשות דנקט משום שכרתן בהמה של בעל הבית פטור דמשום הא לא אצטרין דהא בהדיא קתני סיפא ואם הבנים ברשות בעל החצר מייב ול"ת נבא דהבנים שורו היכי מצי לימיר נגח לשורו של בעל הבית מייב דוקא שלא ברשות הא ברשות פטור בשלמא קדירות ופירות פטור דכיון דמאליה החזקה בהמתו של בעל הבית דין (ב) שיפטר לרבי דאמר בסתמא לא קביל עליה נטירותא אבל כשנגח שורו לשורו של בעל הבית אפילו לרבי לא מקבל עליה נטירותא אמאי פטור ברשות לא יהא אלא מצר השותפין ובחצר השותפין מייב וי"ל דעכשיו סובר לרבי כשמבנים שורו ברשות הרי הוא כאילו מפרש בהדיא שיפטר כל אחד ואחד בנגיחות שורו ובכל נזקין ולפי האמת לרבי אם הבנים שורו ברשות הזיק מייב החזק פטור כדאמרינן לקמן גבי כנוס שוכך ואשמרנו:

ואפילו נשברו ברוח. ולא דמי להא ביתא קמך דפרק הזהב (ב"מ מט: ושם.) (ג) דאין אלא מראה מקום הוא לו ואפילו נותן לו שכר אמר התם דלא מקבל עליה נטירותא ואין נוטל שכר שמירה אלא שכר בית:

הוה לה שלא תאבל. אין לפרש דלכך פטור דחייב כרוח שאינה מצויה דהא לקמיה אמרינן דברשות מייב גבי היה אוכל חטין והתריז ומת משום דברשות מקבל עליה נטירותא ומה כך והלא ש"מ פטור ברוח שאינה מצויה כדפי' ברש המנים (לעיל דף מ:) אלא היינו טעמא כיון שבמתכוין מכיח עליו דבר שמזיקו אינו ראוי זה להתחייב כך:

באפרזתא. והא דלא אשמעינן נשאר פירות לרבותא נקט שם המות אע"פ שהיתה אבודה לגמרי מן העולם אפ"ה פטור מדיני אדם: **שנכנסה** לטחון. רבותא נקט שאף על גב שזה משתכר ברחייס צריך לשות: **או** דלמא אפילו מעלמא נמי. ול"ת דאפילו נשברו ברוח מצויה אמר לעיל דקביל וי"ל דמבעיא ליה אי הוי דמי בעלמא או לא ועי"ל נטירותא דעלמא כגון בבהמות של אחרים דלא מסיק אדעתיה שיכנסו באגרו ויגחו את שורו של זה מבעיא ליה אבל אם יגח השור חוץ מחצרו של בעל הבית וכאו שוורים ונגחוהו לא מבעיא ליה דהא פשיטא דמקבל עליה נטירותא אפילו מעלמא כיון שיצא חוץ לחצר: **מאי** לאו פטור בעל החצר וחייב בעל החצר. ול"ת ולך ותבע מבעל השור ויש לומר כגון דהכוה שור הוי של חרש שוטה וקטן דלאו בני משלומין נינהו א"נ זה יתבע מבעל החצר ובעל החצר יתבע מבעל השור:

הכא

מתני' היה אביו או בנו. של בעל הבית בתוכו: **משלם אם הכופר.** בגמ' (מה:) פריך הא תם הוא ואמאי נקט הכי(ד): **גמ' טעמא דשלא ברשות.** משום הכי אם החזקה בהם בעל קדירות מייב: **מני רבי היא.** לאמר בסיפא בכולן אינו מייב כו' דקס"ד לרבנן כי היכי דבעל חצר ברשות מיחייב בנזקי קדירות דבסתמא קביל עליה נטירותא הכי נמי מיחייב בעל הבית בנזקי בעל קדירות דבסתמא כי יהיב ליה בעל הבית רשותא למיעל קביל עליה קדר נטירותא דלא ליחזקו קדירותיו לבעל החצר: **אכרא.** קשה אהדדי רישא וסיפא דת"ק ומי ששנה זו לא שנה זו ותנאי היא אליבא דרבנן מר סבר פליגי רבנן עליה דרבי ומר סבר לא פליגי: **אפי' נשברין ברוח.** דעול ואנטריה לך קאמר ליה אבל בעל קדירות לא קביל עליה מידי: **לא שנו.** הא דקתני אם החזקה בהן בעל הקדירות מייב: **אבל אכלה.** יומר מדאי ומתה: **באפרזתא.** עשב דעבידא למיכליה והוא אם המות לבהמה: **וספריו.** אנפורד"א בלע"ז: **היכא דקביל עליה נטירותא.** כגון לרבנן בתמא ולרבי דאמר ליה כנוס שוכך ואמי אשמרנו: **דנפשיה.** שלא יגחו שורו ולא יחבלו כלבו: הוא

בחצר דבעל הבית אבל אכלה פטור מאי טעמא (ה)הוה לה שלא תאכל אמר רב ששת אמינא (ו)כי ניים ושביב רב אמר להא שמעתא דתניא (ז)הנותן אם המות לפני בהמת חבירו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים אם המות הוא דלא עבידא דאכלה אבל פירות דעבידא דאכלה בדיני אדם נמי מיחייב ואמאי הויא לה שלא תאכל אמרי הוא הדין אפילו פירות נמי פטור מדיני אדם והא קמ"ל דאפי' אם המות נמי דלא עבידא דאכלה חייב בדיני שמים ואיבעית אימא אם המות נמי באפרזתא דהיינו פירי: מיתיבי (ח)האשה שנכנסה לטחון חטים אצל בעל הבית שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל הבית פטור אם הזקה חייבת ואמאי נימא הוה לה שלא תאכל אמרי ומי עדיפא ממתניתין דאוקימנא שהוחלקה בהן ודקארי לה מאי קארי לה אמר לך בשלמא מתניתין קתני אם הזקה בהן שהוחלקה בהן הוא אבל הכא קתני אם הזקה ולא קתני בהן אכילה הוא דקתני ואידך אמר לך לא שנא ת"ש הבנים שורו לחצר בעה"ב שלא ברשות ואכל חטין והתריז ומת פטור ואם הבנים ברשות בעל החצר חייב ואמאי ה"ל שלא יאכל אמר רבא ברשות אשלא ברשות קרמית ברשות שמירת שורו קבל עליו ואפי' חנק את עצמו: איבעיא להו היכא דקביל עליה נטירותא מהו (ט)דנפשיה הוא דקביל עליה או דלמא אפילו נטירותא דעלמא קביל עליה ת"ש דתני רב יהודה בר סימון בנזקין דבי קרנא הבנים פירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ובא שור ממקום אחר ואכלן פטור ואם הבנים ברשות חייב מאן פטור ומאן חייב לאו פטור בעל חצר [וחייב בעל חצר] אמרי לא פטור בעל השור וחייב בעל השור ואי בעל השור מאי

עין משפט נר מצוה

יב א מיי' פ"ז מהלכות נזקי ממון הלכה ד סמג עשין קח טש"ע ח"מ סימן שלח סעיף כ:
יג ב מיי' שם הלכה ה ופיי' השגות וכמ"מ טוש"ע שם סעיף ד:
יד ג מיי' שם ופ"ב הל' יג סעיף ה ועיין בהג"ה וסימן ולא סעיף ג וסי' שצג סעיף ה:
טו ד מיי' שם פ"ג הלכה יד ועיין בהשגות וכמ"מ סמג שם טוש"ע ח"מ סימן שצג סעיף ה:
טז ה מיי' שם עיי' ש"ע שם סעיף כ:
יז ו מיי' שם פ"ד הלכה כ סמג שם:
יח ז מיי' שם פ"ב הלכה יד טוש"ע ח"מ סי' שצג סעיף ה בהג"ה:
יט ח טור ש"ע ח"מ סי' שלח סעיף ה בהג"ה עיין כטור וכנ"י שם וכסימן ולא:

מוסף רש"י

ואם הבנים ברשות בעל החצר חייב. כגוקן, דמי אמר ליה עול, עול ואנטר לך קאמר ליה (ב"מ פא: ביצה מ.). **רבי אומר כו' עד שיקבל עליו לשמור.** דעול ואיב ואנטר לך קאמר ליה (ב"מ פא:). **תברא.** קשין אהדדי (רבמות יג.) קשיא רישא לסיפא (כתובות עה.). **פטור מדיני אדם. לשלם, וחייב בדיני שמים.** פורענות לשלם לרשעים, שאסרין להפקיד אם ישראל (גיטין נג.).

מסורת הש"ס

ג) לקמן נט: כ"מ פא: כילה מ.. ב) [שבת לג: וש"נ ועי' תוס' סוכות פה: ד"ה מנכרא]. ג) לקמן נז:. ד) [יומות כד: וש"נ]. ה) לקמן נו.. ו) בפ"א: הני. ז) [ועיין תוספות לקמן מה: ד"ה ושמואל].

הגהות הב"ח

(א) בשאנה על שיקבל עליו בעל הבית לשמור: (ב) תוס' ד"ה אימא וכו' דין הוא שיפטר לרבי: (ג) ד"ה ואפילו וכו' דאינו אלא מרלה:

לעזי רש"י

אנפורד"א [אינפורדר"א]. מחלה בבהמה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com